

Φυλλάδιο Εργασίας 2

Σχεδιασμός Διδακτικών Δραστηριοτήτων

Κωνσταντίνος Κακαρίκος, Ευφροσύνη Κοντοκώστα
k_kakarikos@hotmail.com efkodok@yahoo.gr

Επικοινωνιακές Δραστηριότητες

Δραστηριότητα 1

Οδηγίες Σχεδιασμού

Αντικείμενο Διδασκαλίας: (α) διδασκαλία όλων των δομών συμφωνίας, (β) διδασκαλία κλίσης επιθέτων σε -ος, -η, -ο και σε -ος, -α, -ο.

Προϋποθέσεις – Παράμετροι διδασκαλίας: δεν υπάρχουν συγκεκριμένοι περιορισμοί ή προϋποθέσεις καθώς πρόκειται για κείμενο ελεύθερης παραγωγής λόγου.

Γλωσσικό Επίπεδο: A2+.

Τύπος Άσκησης: Επικοινωνιακή, ανοικτού τύπου – παραγωγή λόγου, θέμα περιβάλλον.

Βοηθητικό Υλικό: Εικόνες.

Πορεία Σχεδιασμού: (α) επιλέγουμε τις εικόνες, (β) διαχωρίζουμε τους μαθητές σε δύο ομάδες (πολυεπίπεδη διδασκαλία), (γ) παροτρύνουμε τους μαθητές να συνθέσουν ένα κείμενο όπου να εκφράζουν τις ευχές και τα όνειρά τους για το περιβάλλον. Στο κείμενο ο δάσκαλος προσφέρει θεματικό λεξιλόγιο και κατευθύνει τους μαθητές στη χρήση δομών συμφωνίας, (δ) το επικοινωνιακό πλαίσιο ενισχύεται με μια πρόσθετη δραστηριότητα όπου ο δάσκαλος παροτρύνει τους μαθητές του να σχεδιάσουν τη δική τους εικόνα για τη γη.

Σχεδιασμός – Εφαρμογή Δραστηριότητας

Υλικό Εικόνων

(Πηγή: Οικολογικό περιοδικό Πράσινο+Μπλε :www.prasinomple.gr)

Με βάση τις οδηγίες προχωρήστε στο σχεδιασμό της δικής σας δραστηριότητας.

- ◆ Ποια κριτήρια θα πρέπει να λάβετε υπόψη κατά το χωρισμό των μαθητών σας σε ομάδες και πώς θα κατανείμετε τις δραστηριότητες μέσα σε αυτές;
- ◆ Αφού επιλέξετε τις εικόνες, με ποιο τρόπο θα προσπαθήσετε να εκμαιεύσετε δομές συμφωνίας; Διατυπώστε πιθανές ερωτήσεις που θα κατευθύνουν τη συζήτηση.
- ◆ Με ποιο τρόπο θα εντάξετε τη δραστηριότητα σε ένα επικοινωνιακό πλαίσιο; Διατυπώστε ενδεικτικά

τύπους εκφωνήσεων και αναφερθείτε σε τρόπους επικοινωνιακής αφόρμησης.

- ◆ Τι είδους θεματικό λεξιλόγιο (λέξεις ή εκφράσεις) θα προσφέρετε στους μαθητές σας; Διαμορφώστε ενδεικτικά μια λίστα.
- ◆ Με ποιο τρόπο θα αντιμετωπίσετε περιπτώσεις όπου οι μαθητές δε γνωρίζουν το λεξιλόγιο αυτό; Διατυπώστε συγκεκριμένες προτάσεις.
- ◆ Πώς θα διαχειριστείτε την περίπτωση όπου κάποιος μαθητής δεν είναι σε θέση να γράψει κείμενο;
- ◆ Αξιολογήστε τον τύπο της άσκησης και διατυπώστε συγκεκριμένα προβλήματα ή ελλείψεις.

Δραστηριότητα 2

Οδηγίες Σχεδιασμού

Αντικείμενο Διδασκαλίας: (α) συμφωνία επιθέτου – ουσιαστικού, (β) συμφωνία υποκειμένου – κατηγορουμένου. Επίθετα σε -ος, -η, -ο και σε -ος, -α, -ο.

Προϋποθέσεις – Παράμετροι διδασκαλίας: Λαμβάνουμε υπόψη (α) ότι οι καταλήξεις ουσιαστικού και επιθέτου δε ταυτίζονται αναγκαστικά σε μορφολογικό επίπεδο (π.χ. καθαρός καθρέφτης, μικρή ουρά κλπ), (β) τα επίθετα με αρσενικό σε -ος και ουδέτερο σε -ο σχηματίζουν το θηλυκό άλλοτε σε -η και άλλοτε σε -α και (γ) δεν καταφεύγουμε σε χρήση κανόνων.

Γλωσσικό Επίπεδο: B1 – B2.

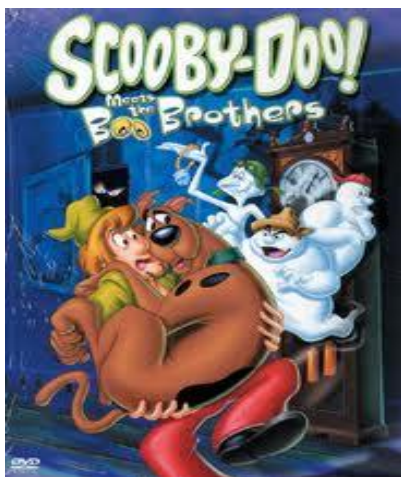
Τύπος Άσκησης: Επικοινωνιακή, κλειστού τύπου, συμπλήρωση κενών, θέμα: περιγραφή ζώου – συνέντευξη.

Βοηθητικό Υλικό: χρήση εικόνων.

Πορεία Σχεδιασμού: (α) επιλέγουμε εικόνα/εικόνες ενός αγαπημένου καρτούν, (β) εισάγουμε τους μαθητές μας στο νόημα της συνέντευξης, γράφοντας ένα κείμενο – παρουσίαση για το καρτούν το οποίο θα δώσει τη συνέντευξη, (γ) επιλέγουμε το θεματικό λεξιλόγιο που θα εξετάσουμε μεταγλωσσικά, (δ) διαμορφώνουμε το κείμενο με τα κενά που πρέπει να συμπληρωθούν.

Σχεδιασμός – Εφαρμογή Δραστηριότητας

Υλικό Εικόνων

(Πηγή Εικόνων: Διαδίκτυο)

Αξιοποιώντας τις παραπάνω οδηγίες διαμορφώστε τη δική σας συνέντευξη από ένα γνωστό καρτούν.

- ◆ Επιλέξτε την εικόνα ή τις εικόνες που θα χρησιμεύσουν ως αφορμή. Αναφερθείτε και σε άλλους τρόπους αφορμής.
- ◆ Γράψτε μια εισαγωγική περιγραφή – παρουσίαση του καρτούν που θα δώσει τη συνέντευξη.
- ◆ Διαμορφώστε σε λίστα τους γραμματικούς τύπους που θα αξιοποιηθούν στο κείμενό σας.
- ◆ Δημιουργήστε το κείμενο.
- ◆ Προτείνετε συγκεκριμένους τρόπους εφαρμογής της άσκησης στην τάξη, λαμβάνοντας υπόψη τα διαφορετικά επίπεδα γλωσσομάθειας των μαθητών.
- ◆ Διατυπώστε τρόπους διεύρυνσης – συνέχισης της άσκησης.
- ◆ Αξιολογήστε τον τύπο της άσκησης και διατυπώστε συγκεκριμένα προβλήματα ή ελλείψεις.

Δραστηριότητα 3

Οδηγίες Σχεδιασμού

Αντικείμενο Διδασκαλίας: (α) συμφωνία επιθέτου – ουσιαστικού, (β) συμφωνία υποκειμένου – κατηγορουμένου. Επίθετα σε -ος, -η, -ο και σε -ος, -α, -ο.

Προϋποθέσεις – Παράμετροι διδασκαλίας: Λαμβάνουμε υπόψη (α) ότι οι καταλήξεις ουσιαστικού και επιθέτου δεν ταυτίζονται αναγκαστικά σε επίπεδο

μορφής (π.χ. καθαρός καθρέφτης, μικρή ουρά κλπ), (β) τα επίθετα με αρσενικό σε -ος και ουδέτερο σε -ο σχηματίζουν το θηλυκό άλλοτε σε -η και άλλοτε σε -α. Δεν καταφεύγουμε σε χρήση κανόνων.

Γλωσσικό Επίπεδο: A2+.

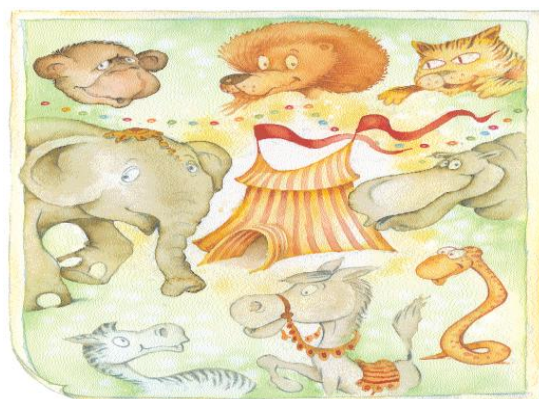
Τύπος Άσκησης: Επικοινωνιακή, ανοικτού τύπου – ημιελεύθερη παραγωγή λόγου, θέμα: περιγραφή ζώου – άρθρο σε εφημερίδα.

Βοηθητικό Υλικό: χρήση εικόνων από το Εικονογραφημένο Λεξικό του ΚΕΔΑ «Λέξεις και Εικόνες», ΕΔΙΑΜΜΕ: Μαργαρίτα 3, σελ.32, Μαργαρίτα 5, σελ. 67, Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων 2002-2004, Δράση: Γραμματική και Διδασκαλία (Ασκήσεις Γραμματικής και Οδηγίες για τις Γλωσσικές Ασκήσεις, σελ.164).

Πορεία Σχεδιασμού: (α) Με κατευθυνόμενες ερωτήσεις ενεργοποιούμε το λεξιλόγιο των μαθητών μας και δίνουμε το νέο θεματικό λεξιλόγιο με τη βοήθεια των εικόνων που επιλέξαμε, εκμαιεύοντας παράλληλα δομές συμφωνίας [Τι ζώα έχει το τσίρκο; Πώς είναι αυτά;], (β) θέτουμε το επικοινωνιακό πλαίσιο και εισάγουμε τους μαθητές μας στο νόημα του άρθρου γράφοντας ένα λεκτικό πρότυπο – απλή περιγραφή ζώου, (γ) χωρίζουμε τους μαθητές μας σε ομάδες (πολυεπίπεδη διδασκαλία) και τους παροτρύνουμε να συνθέσουν το δικό τους μικρό κείμενο για ένα άλλο ζώο του τσίρκου, που θα δημοσιευθεί στη σχολική εφημερίδα, (δ) σε κάθε ομάδα ο δάσκαλος δίνει ενδεικτικά ειδικό θεματικό λεξιλόγιο για την περιγραφή του συγκεκριμένου ζώου.

Σχεδιασμός – Εφαρμογή Δραστηριότητας

Υλικό Εικόνων

Αξιοποιώντας τις παραπάνω οδηγίες διαμορφώστε τη δραστηριότητα.

- ◆ **Επιλέξτε την εικόνα ή τις εικόνες που θα χρησιμεύσουν ως αφορμή. Αναφερθείτε και σε άλλους τρόπους αφορμής.**
- ◆ **Τι είδους θεματικό λεξιλόγιο (λέξεις ή εκφράσεις) θα προσφέρετε στους μαθητές σας; Διαμορφώστε ενδεικτικά μία λίστα.**
- ◆ **Αφού επιλέξετε τις εικόνες, με ποιο τρόπο θα προσπαθήσετε να εκμαιεύσετε δομές συμφωνίας; Διατυπώστε πιθανές ερωτήσεις που θα κατευθύνουν τη συζήτηση.**
- ◆ **Με ποιο τρόπο θα εντάξετε τη δραστηριότητα σε ένα επικοινωνιακό πλαίσιο; Διατυπώστε ενδεικτικά τύπους εκφωνήσεων και αναφερθείτε σε τρόπους επικοινωνιακής αφορμής.**
- ◆ **Γράψτε ένα λεκτικό πρότυπο – περιγραφή ενός ζώου.**

- ◆ Ποια κριτήρια θα πρέπει να λάβετε υπόψη κατά το χωρισμό των μαθητών σας σε ομάδες και πώς θα κατανεείμετε τις δραστηριότητες μέσα σε αυτές;
- ◆ Τι είδους ειδικό θεματικό λεξιλόγιο θα προσφέρετε στους μαθητές σας για την περιγραφή συγκεκριμένου ζώου; Διαμορφώστε ενδεικτικά μία λίστα.
- ◆ Διατυπώστε τρόπους διεύρυνσης – συνέχισης της άσκησης.
- ◆ Αξιολογήστε τον τύπο της άσκησης και διατυπώστε συγκεκριμένα προβλήματα ή ελλείψεις.

Δραστηριότητα 4

Οδηγίες Σχεδιασμού

Αντικείμενο Διδασκαλίας: (α) απλές δομές συμφωνίας υποκειμένου – κατηγορουμένου, (β) κλίση επιθέτου -ος, -η, -ο και -ος, -α, -ο.

Προϋποθέσεις – Παράμετροι διδασκαλίας: Λαμβάνουμε υπόψη την ποικιλία ως προς το σχηματισμό του θηλυκού σε -η ή -α. Δεν καταφεύγουμε στη χρήση κανόνων.

Γλωσσικό Επίπεδο: A2+.

Τύπος Άσκησης: Επικοινωνιακή, κλειστού τύπου, περιγραφή ζώου – αινίγματα.

Βοηθητικό Υλικό: αριθμημένες εικόνες.

Πορεία Σχεδιασμού: (α) επιλέγουμε τις εικόνες, (β) συντάσσουμε απλές προτάσεις του τύπου: Είναι ... Τι είναι; Φροντίζοντας να τονίσουμε εξωτερικά χαρακτηριστικά που αντιστοιχούν στις εικόνες μας.

Σχεδιασμός – Εφαρμογή Δραστηριότητας

Υλικό Εικόνων

Χρησιμοποιώντας τις παραπάνω κατευθύνσεις διαμορφώστε τη δική σας άσκηση.

- ◆ Επιλέξτε τις εικόνες και εντοπίστε τα χαρακτηριστικά των ζώων που θέλετε να τονίσετε (επίθετα σε -ος, -η, -ο και -ος, -α, -ο).

- ◆ Σχηματίστε συγκεκριμένες προτάσεις οι οποίες να αντιστοιχούν στις εικόνες που δόθηκαν και να έχουν τη μορφή αινίγματος.
- ◆ Με ποιο τρόπο ή τρόπους θα εφαρμόσετε την άσκηση στο πλαίσιο μιας πολυεπίπεδης τάξης; Διατυπώστε συγκεκριμένους τρόπους.
- ◆ Αξιολογήστε τον τύπο της άσκησης και διατυπώστε συγκεκριμένα προβλήματα ή ελλείψεις.

Δραστηριότητες στο πλαίσιο διδασκαλίας βάσει Γλωσσικού Εισερχομένου

Δραστηριότητα 1

Οδηγίες Σχεδιασμού

Αντικείμενο Διδασκαλίας: (α) διδασκαλία απλής συμφωνίας υποκειμένου – κατηγορουμένου, (β) σχηματισμός θηλυκών τύπων επιθέτου σε -η.

Προϋποθέσεις – Παράμετροι διδασκαλίας: (α) δίνουμε έμφαση σε απλές δομές όπου τόσο το υποκείμενο όσο και το κατηγορούμενο έχουν την ίδια κατάληξη, (β) τονίζουμε ότι δεν σχηματίζουν όλα τα επίθετα το θηλυκό με την κατάληξη -η.

Γλωσσικό Επίπεδο: A2.

Τύπος Άσκησης: Δραστηριότητα στο πλαίσιο της διδασκαλίας βάσει γλωσσικού εισερχομένου.

Βοηθητικό Υλικό: Εικόνες ζώων με λεζάντες.

Πορεία Σχεδιασμού: (α) υπάρχει η δυνατότητα να προηγηθεί ρητή διδασκαλία των φαινομένων που θα διδαχτούν με τη μορφή κανόνων, (β) τα ουσιαστικά που αντιστοιχούν στις εικόνες δίνονται σε πίνακα, (γ) διαμορφώνουμε προτάσεις και εκφωνούμε προτάσεις που περιέχουν τα επίθετα που προσδιορίζουν τα ουσιαστικά των εικόνων (π.χ. είναι έξυπνο, είναι γρήγορο κλπ), (δ) προβλέπετε επικοινωνιακή διάσταση η οποία εξασφαλίζεται με τη δυνατότητα των μαθητών να διατυπώσουν τη γνώμη τους σε ειδικές στήλες του πίνακα (π.χ. συμφωνώ, διαφωνώ, δεν ξέρω).

Υλικό Εικόνων

ο σκύλος

η πεταλούδα

το λιοντάρι

η αρκούδα

η αλεπού

το άλογο

ο λύκος

Με βάση τις παραπάνω κατευθύνσεις διαμορφώστε τη δική σας δραστηριότητα.

- ◆ Διατυπώστε σε απλή μορφή τους κανόνες που θα μεταχειριστείτε.
- ◆ Σχεδιάστε τον πίνακα.
- ◆ Διατυπώστε τις προτάσεις.
- ◆ Αξιολογήστε τον τύπο της άσκησης και διατυπώστε συγκεκριμένα προβλήματα ή ελλείψεις.

Δραστηριότητες στο πλαίσιο Διδασκαλίας με Εστίαση στον Τύπο

Δραστηριότητα 1

Οδηγίες Σχεδιασμού

Αντικείμενο Διδασκαλίας: Διδασκαλία συμφωνίας δομών (α) επιθέτου – ουσιαστικού (εσωτερική συμφωνία), (β) υποκειμένου – κατηγορουμένου (εξωτερική συμφωνία). Οι λεξικοί τύποι εστιάζουν στα επίθετα σε -ος, -η, -ο.

Προϋποθέσεις – Παράμετροι διδασκαλίας: Λαμβάνουμε υπόψη (α) την απόλυτη αντιστοιχία των καταλήξεων του επιθέτου και του ουσιαστικού, ώστε η συμφωνία να είναι και μορφική (π.χ. όμορφος κόσμος), (β) το σχηματισμό απλών προτάσεων ώστε να αποφεύγεται η σύγχυση που προκαλείται στο κατηγορούμενο από την εμπλοκή πολλών υποκειμένων διαφορετικού γένους (π.χ. Η Μαρία και το παιδί είναι χαρούμενοι ή Ο Γιάννης και η Μαρία είναι χαρούμενοι κλπ). Ενδεχομένως, αλλά όχι υποχρεωτικά, παρουσιάζουμε τις παρατηρήσεις με μορφή κανόνων.

Γλωσσικό Επίπεδο: Α2.

Τύπος Άσκησης: Δραστηριότητα στο πλαίσιο διδασκαλίας με Εστίαση στον Τύπο.

Βοηθητικό Υλικό: Εικόνες.

Πορεία Σχεδιασμού: (α) η άσκηση μπορεί να έχει τη μορφή κειμένου που να αντιστοιχεί στις εικόνες, (β) στο κείμενο επισημαίνονται με ξεχωριστό χρώμα οι τύποι που εμπλέκονται στις δομές που πρέπει να διδάξουμε (π.χ. ο ήλιος είναι λαμπερός και ανατέλλει ανάμεσα από τους πράσινους λόφους κλπ), (γ) ζητούμε από τους μαθητές να διαβάσουν το κείμενο και να δηλώσουν αν συμφωνούν, διαφωνούν ή δεν έχουν άποψη μαρκάροντας αντίστοιχα κουτάκια (π.χ. συμφωνώ, διαφωνώ, δεν ξέρω), (δ) εκμαιεύουμε γραπτούς σχηματισμούς συμφωνίας καλώντας τους μαθητές να απαντήσουν σε προτάσεις της μορφής Τι είναι; ή Τι βλέπεις; και οι οποίες αντιστοιχούν σε μια λεπτομέρεια της εικόνας που έχουμε από πριν επισημάνει (π.χ. Τι είναι; - Ο ήλιος είναι λαμπερός, Τι βλέπεις; Βλέπω τον λαμπερό ήλιο κλπ).

Υλικό Εικόνων

Αξιοποιώντας το υλικό και τις οδηγίες που σας δόθηκαν προσπαθήστε να δημιουργήσετε μια δραστηριότητα.

- ◆ **Διατυπώστε σε απλή μορφή τους κανόνες συμφωνίας τους οποίους θα ελέγξετε μεταγλωσσικά.**
- ◆ **Διαμορφώστε το κείμενο και τις ερωτήσεις γραπτής παραγωγής των προς διδασκαλία δομών.**
- ◆ **Αξιολογήστε τον τύπο της άσκησης και διατυπώστε συγκεκριμένα προβλήματα ή ελλείψεις.**

Δραστηριότητα 2

Οδηγίες Σχεδιασμού

Αντικείμενο Διδασκαλίας: Διδασκαλία συμφωνίας δομών (α) επιθέτου – ουσιαστικού (εσωτερική συμφωνία), (β) υποκειμένου – κατηγορουμένου (εξωτερική συμφωνία). Οι λεξικοί τύποι εστιάζουν στα επίθετα σε -ος, -η, -ο.

Προϋποθέσεις – Παράμετροι διδασκαλίας: Λαμβάνουμε υπόψη (α) τη μη απόλυτη μορφική αντιστοιχία των καταλήξεων του επιθέτου και του ουσιαστικού (π.χ. σκληρό δέρμα), (β) το σχηματισμό απλών προτάσεων ώστε να αποφεύγεται η σύγχυση που προκαλείται στο κατηγορούμενο από την εμπλοκή πολλών υποκειμένων διαφορετικού γένους (π.χ. Η Μαρία και το παιδί είναι χαρούμενοι ή Ο Γιάννης και η Μαρία είναι χαρούμενοι κλπ). Ενδεχομένως, αλλά όχι υποχρεωτικά παρουσιάζουμε τις παρατηρήσεις με μορφή κανόνων.

Γλωσσικό Επίπεδο: Α2.

Τύπος Άσκησης: Δραστηριότητα στο πλαίσιο διδασκαλίας με Εστίαση στον Τύπο.

Βοηθητικό Υλικό: έγχρωμες εικόνες και πληροφορίες από την ιστοσελίδα www.atticapark.com.

Πορεία Σχεδιασμού: (α) η άσκηση μπορεί να έχει τη μορφή κειμένου που να αντιστοιχεί στις εικόνες, (β) στο κείμενο επισημαίνονται με ξεχωριστό χρώμα οι

τύποι που εμπλέκονται στις δομές που πρέπει να διδάξουμε (π.χ. ο ελέφαντας έχει μεγάλη μύτη κλπ), (γ) ζητούμε από τους μαθητές να διαβάσουν το κείμενο και να δηλώσουν αν συμφωνούν, διαφωνούν ή δεν έχουν άποψη μαρκάροντας αντίστοιχα κουτάκια (π.χ. συμφωνώ, διαφωνώ, δεν ξέρω), (δ) εκμαιεύουμε γραπτούς σχηματισμούς συμφωνίας καλώντας τους μαθητές να απαντήσουν σε προτάσεις της μορφής Τι είναι; ή Τι βλέπεις; και οι οποίες αντιστοιχούν σε μια λεπτομέρεια της εικόνας που έχουμε από πριν επισημάνει (π.χ. Τι είναι; - Η ζέβρα είναι μικρή, Τι βλέπεις; Βλέπω τη μικρή ζέβρα κλπ).

Υλικό Εικόνων

Αξιοποιώντας το υλικό και τις οδηγίες που σας δόθηκαν προσπαθήστε να δημιουργήσετε μια δραστηριότητα.

- ◆ Διατυπώστε σε απλή μορφή τους κανόνες συμφωνίας τους οποίους θα ελέγξετε μεταγλωσσικά.
- ◆ Διαμορφώστε το κείμενο και τις ερωτήσεις γραπτής παραγωγής των προς διδασκαλία δομών.
- ◆ Αξιολογήστε τον τύπο της άσκησης και διατυπώστε συγκεκριμένα προβλήματα ή ελλείψεις.